

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Наказом директора
25.02.2022 № 17/02-03
Анатолій ЛИТВИН

ІНСТРУКЦІЯ №101
З ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
щодо правил безпечної поведінки в разі надзвичайної ситуації
або війни

1. ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ВДОМА

«Мій дім — моя фортеця!». Цей вислів набуває особливого значення в надзвичайних ситуаціях. Незалежно від того, що саме спричинило кризу, для МІНІМАЛЬНОЇ ГОТОВНОСТІ варто зробити такі кроки підготовки:

- за можливості дізнайтеся, де знаходяться найближчі укриття та перевірте стан підвального приміщення;
- перевірте наявність аварійного виходу;
- зробіть запаси питної та технічної води, продуктів тривалого зберігання;
- перевірте наявність в аптечці засобів надання першої медичної допомоги та продумайте, які ліки можуть знадобитися протягом тривалого часу;
- підготуйте засоби пожежогасіння;
- подбайте про альтернативні засоби освітлення приміщення на випадок відключення енергопостачання (ліхтарики, свічки);
- підготуйте засоби для приготування їжі у разі відсутності газу й електропостачання;
- зберіть найнеобхідніші речі та документи на випадок термінової евакуації або переходу до сховищ;
- подбайте про справний стан приватного транспорту та запас палива для вчасної евакуації з небезпечного району;
- у холодну пору подумайте про альтернативний обігрів оселі на випадок відключення централізованого опалення;
- подбайте про достатній запас харчів, питної води, необхідних медикаментів.

2. ЩО РОБИТИ В НАДЗВИЧАЙНІЙ СИТУАЦІЇ АБО В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ

Зберігайте спокій і концентрацію уваги. Від цього залежатиме, наскільки вправно та швидко ви зможете впоратися з кризою і мінімізувати її наслідки. У кризових умовах проти вас діятимуть численні фактори, зокрема емоції. Тому пам'ятайте, що в критичний момент необхідно бути зібраними та сфокусованими, не реагувати на можливі провокації.

3. ЯКЩО ВИ ОПИНИЛИСЯ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ АБО ПОТРАПИЛИ В НАДЗВИЧАЙНУ СИТУАЦІЮ ЗА УЧАСТІ ОЗБРОЄНИХ ЛЮДЕЙ:

- не сповіщайте про свої майбутні дії і плани малознайомим людям, а також знайомим з ненадійною репутацією;

- завжди носіть з собою документ, що посвідчує особу. Гроші і документи тримайте в різних місцях — так ви матимете більше шансів їх вберегти;
- тримайте біля себе записи про групу крові (свою та близьких родичів) та інформацію про можливі проблеми зі здоров'ям (наприклад, алергію на медичні препарати, хронічні захворювання);
- дізнайтеся, де розташовані сховища та укриття, найближчі до вашої оселі, роботи та місць, які ви часто відвідуєте;
- намагайтеся якнайменше знаходитись поза житлом і роботою, зменшіть кількість поїздок без важливої причини, уникайте місць скупчення людей;
- при виході із приміщень дотримуйтесь правила правої руки і пропускайте вперед тих, хто потребує допомоги, — це допоможе уникнути тисняви;
- не вступайте у суперечки з незнайомими людьми — це допоможе уникнути можливих провокацій;
- у разі надходження інформації з офіційних каналів державних органів влади про можливу небезпеку передайте її іншим людям: родичам, сусідам, колегам;
- при появі озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно покиньте небезпечний район, якщо маєте таку можливість;
- уникайте колон техніки та не стійте біля військових машин, які рухаються;
- поінформуйте органи правопорядку, місцеві органи, військових про людей, які здійснюють протиправні і провокативні дії;
- у разі потрапляння у район обстрілу сховайтеся у найближчому сховищі або укритті і не виходьте ще деякий час після закінчення обстрілу;
- якщо таких сховищ поблизу немає, використовуйте нерівності рельєфу (наприклад, канави, окопи, вирви від вибухів);
- у разі раптового обстрілу та відсутності поблизу сховищ — ляжте на землю головою в бік, протилежний до вибухів, і прикрийте голову руками або речами;
- якщо поряд з Вами поранено людину, надайте першу допомогу та викличте швидку, представників ДСНС України, органів правопорядку, за необхідності — військових. Не намагайтесь надати допомогу пораненим, поки не завершився обстріл;
- якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, а також протиправних дій (наприклад, арешту, викрадення, побиття), спробуйте зберегти якнайбільше інформації про обставини подій.

У ЖОДНОМУ РАЗІ НЕ ВАРТО:

- наближатися до вікон, якщо почуєте постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій, стояти чи перебігати під обстрілом;
- сперечатися з озброєними людьми, фотографувати та робити записи у їхній присутності;
- демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- підбирати покинуту зброю та боєприпаси;
- торкатися вибухонебезпечних і підозрілих предметів, намагатися розібрати їх чи перенести в інше місце — натомість негайно повідомте про їхнє розташування територіальним органам ДСНС та Національній поліції за телефоном «101» та «102»;
- носити армійську форму або камуфльований одяг — краще вдягати одяг темних кольорів, що не привертає уваги, уникайте будь-яких символів, адже вони можуть викликати неадекватну реакцію.

4. ПРИ ЗАГРОЗІ УРАЖЕННЯ СТРІЛЕЦЬКОЮ ЗБРОЄЮ:

- закрийте штори або жалюзі (заклейте вікна паперовою стрічкою) для зниження ураження уламками скла;
- вимкніть світло, закрийте вікна та двері;

- займіть місце на підлозі в приміщенні, що не має вікон на вулицю (комора, ванна, передпокій);
- інформуйте можливими засобами про небезпеку близьких і знайомих.

5. ПРИ ЗАГРОЗІ БОЙОВИХ ДІЙ:

- закрийте штори або жалюзі (заклейте вікна паперовою стрічкою) для зниження ураження осколками скла. Вимкніть джерело живлення, закрийте воду та газ, загасіть пічне опалення;
- візьміть документи, гроші та продукти, предмети першої необхідності, медичну аптечку;
- негайно покиньте житлове приміщення, сховайтеся в підготовленому підвалі або найближчому укритті;
- попередьте про небезпеку сусідів; надайте допомогу старим і дітям;
- без крайньої необхідності не залишайте безпечного місця перебування;
- проявляйте крайню обережність, не піддавайтеся паніці.

6. ЯКЩО СТАВСЯ ВИБУХ:

- переконайтеся в тому, що ви не отримали значних травм;
 - заспокойтеся й уважно озирніться навколо, чи не існує загрози подальших обвалів і вибухів, чи не звисає з руїн розбите скло, чи не потрібна комусь ваша допомога;
 - якщо є можливість, спокійно вийдіть з місця події;
 - якщо ви опинилися в завалі - періодично подавайте звукові сигнали;
 - виконуйте всі розпорядження рятувальника.
- Пам'ятайте, що при низькій активності людина може протриматися без води п'ять діб.

7. ПРИ ПОВІТРЯНІЙ НЕБЕЗПЕЦІ:

- вимкніть джерело живлення, закрийте воду та газ;
 - погасіть пічне опалення;
 - візьміть документи, гроші та продукти, предмети першої необхідності, медичну аптечку;
 - попередьте про небезпеку сусідів і при необхідності надайте допомогу старим і хворим;
 - якнайшвидше дійдіть до захисної споруди або заховайся на місцевості.
- Дотримуйтесь спокою і порядку. Без крайньої необхідності не залишайте безпечного місця перебування. Слідкуйте за офіційними повідомленнями.

8. ПРИ ЗАГРОЗІ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ:

- зберігайте спокій і розсудливість;
- при перебуванні на вулиці негайно покиньте місця масового скупчення людей, уникайте агресивно налаштованих осіб;
- не піддавайтеся на провокації;
- надійно закрийте двері; не підходьте до вікон і не виходьте на балкон;
- без крайньої необхідності не покидайте приміщення.

9. ЯКЩО ВАС ЗАХОПИЛИ ЗЛОЧИНЦІ ЯК ЗАРУЧНИКА ТА ВАШОМУ ЖИТТЮ І ЗДОРОВ'Ю ЗАГРОЖУЄ НЕБЕЗПЕКА:

- намагайтеся запам'ятовувати будь-яку інформацію (вік, зріст, голос, манеру розмовляти, звички і т.п.) про злочинців, що надалі може допомогти встановити їх місцезнаходження;
- при першій можливості намагайтеся повідомити про місце свого перебування рідним чи в поліцію;

- намагайтеся бути розважливими, спокійними, по можливості миролюбними, оберігайте себе від непотрібного ризику;
- якщо злочинці перебувають у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, то намагайтеся максимально обмежити себе від спілкування з ними, так як їх дії можуть бути непередбачувані;
- не підсилюйте агресивність злочинців непокою, сваркою, зайвим опором;
- виконуйте вимоги терористів, не створюючи конфліктних ситуацій, запитуйте дозволу переміщатися, сходити в туалет, відкрити сумку тощо.
- уникайте будь-яких дискусій, особливо політичних, зі злочинцями, будьте, насамперед, уважними слухачами;
- зберігайте свою честь і нічого не просіть, намагайтеся з'їдати все, що дають, незважаючи на те, що їжа може бути непривабливою;
- якщо ви тривалий час перебуваєте поруч із злочинцями, постарайтеся встановити з ними контакт, викликати гуманні почуття та почати розмову, не зводячи їх до думки про те, що ви хочете щось вивідати;
- не дозволяйте собі падати духом, використовуйте будь-яку можливість поговорити з самим собою про свої надії, проблеми, які трапляються в житті, постарайтеся заспокоїтися і розслабитися за допомогою медитації, читайте різні тексти, постарайтеся згадати вірші;
- уважно стежте за поведінкою злочинців та їх намірами, будьте готові до втечі, якщо ви абсолютно впевнені в безпеці такої спроби;
- постарайтеся знайти найбільш безпечне місце в приміщенні, де вас тримають і де можна було б захиститися під час штурму терористів (приміщення, стіни і вікна яких не виходять на вулицю - ванна кімната або комора), у разі відсутності такого місця падайте на підлогу при будь-якому шумі або стрілянині;
- при застосуванні спеціальними підрозділами сльозоточивого газу дихайте через мокру тканину, швидко і часто моргайте, викликаючи сльози;
- під час штурму ні в якому разі не беріть в руки зброю терористів, щоб не постраждати від штурмуючих, які стріляють по озброєним людям;
- при звільненні виходьте швидше, речі залишайте там, де вони лежать, оскільки можливі вибухи або пожежа, беззаперечно виконуйте команди групи захоплення.

10. ПРИ ПРОВЕДЕННІ ТИМЧАСОВОЇ ЕВАКУАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ З НЕБЕЗПЕЧНОГО РАЙОНУ:

- візьміть документи, гроші і продукти, необхідні речі, медикаменти;
- по можливості надайте допомогу громадянам похилого віку, людям з фізичними вадами;
- дітям дошкільного віку вкладається в кишеню або пришивається до одягу записка, де вказується прізвище, ім'я, по батькові, домашня адреса, а також ім'я та по батькові матері і батька;
- дотримуйтеся вказаного маршруту.

При необхідності зверніться за допомогою до правоохоронців та медичних працівників.

11. ЯК НЕ СТАТИ ЖЕРТВОЮ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ:

Найкраще підґрунтя для ворожих операцій впливу — страх, паніка, дезорієнтація. Тому важливо дотримуватися базових правил інформаційної гігієни та бути особливо пильними до інформації, яка надходить і яку поширюєте ви самі.

ЗАЗДАЛЕГІДЬ УПЕВНІТЬСЯ:

- що маєте доступ до інформації з офіційних каналів державних органів, а також теле- і радіоканалів Суспільного мовлення;
- що в разі необхідності зможете підтримувати зв'язок зі своїми близькими.

ЗАДУМАЙТЕСЯ, хто і з якою метою поширює інформацію:

- чи є ця інформація на офіційних ресурсах держави?
- для чого ця інформація з'явилася саме зараз?

- це думка чи факт?
 - чи повідомляють про це інші джерела?
- Убезпечте себе й оточуючих від інформаційних загроз.

ДОТРИМУЙТЕСЬ ПОРАД:

Мета поширювачів дезінформації — посіяти паніку, послабити волю до оборони. Не допомагайте їм, допомагайте собі: зберігайте самоконтроль і не поширюйте інформацію емоційного характеру в соцмережах.

Не вірте і не поширюйте інформацію із сумнівних джерел. Достовірна інформація — на офіційних сторінках і каналах державних органів та Суспільного мовлення.

Агресор поширюватиме різні чутки не лише про бійців, а й про військово-політичне керівництво, аби не довіряли і йому. Але довіряти не можна саме ворогу — його емоційним провокаціям і повідомленням, які неможливо перевірити. Звіряйте кожну тривожну новину з офіційними джерелами.

Інформацію про втрати можуть знати лише органи безпеки та оборони України. Інформація на приватних акаунтах може не відповідати дійсності. Не поспішайте ділитись такою інформацією.

Агресор поширюватиме наклепи та «зраду» через свої офіційні чи підконтрольні канали. А може використовувати й інші засоби — прикриватись патріотичними гаслами й українською символікою.

Перевіряйте патріотичні на вигляд, але сумнівні повідомлення та заклики.

Мета ворога — розколоти суспільство зсередини та знищити нашу віру у власні сили.

Ми дійсно різні й наші погляди можуть не збігатися, але ми маємо спільну справу — дати відсіч окупанту. Тому зберігайте єдність і підтримуйте одне одного.

Якщо перервався інтернет-зв'язок або сторінки державних органів були зламані, звертайтеся по інформацію до Суспільного мовлення. Якщо не працює телебачення — вмикайте абонентську радіоточку.

За потреби психологічної підтримки звертайтеся до керівника групи, викладачів, адміністрації, психолога, товаришів.

Знайте, що мир незабаром буде. Вірте у ЗСУ, наш народ, у себе.

«Екстрена валіза»

«Екстрена валіза» – це узагальнене визначення базового набору речей, необхідного кожній цивільній людині, щоб вижити в будь-якій екстремальній ситуації.

Сьогодні «Екстрена валіза» (тривожний чемодан) повинна бути в кожній родині. Цивільний тривожний чемоданчик, як правило, являє собою укомплектований рюкзак об'ємом від 30 і більше літрів, що містить необхідний індивідуальний мінімум одягу, предметів гігієни, медикаментів, інструментів, засобів індивідуального захисту та продуктів харчування.

Цивільний тривожний чемоданчик призначений для максимально швидкої евакуації із зони надзвичайної події, будь то землетрус, повінь, пожежа, загострена криміногенна обстановка, епіцентр військових дій і т.д.

Укладайте рюкзак так, щоб можна було швидко і без ускладнень знайти потрібну річ. Добре, якщо рюкзак укомплектований спеціальною накидкою від дощу. Перевагу треба віддавати рюкзаку, який зручно розташовується на спині, не сковує рухів і не розійдеться по швах в перші 30 хвилин.

У нього рекомендується покласти наступне:

1. Копії важливих документів в водонепроникній упаковці. Заздалегідь зробіть копії всіх важливих документів – паспорта, автомобільних прав, документів на нерухомість, автомобіль і т.д. Документи треба укладати так, щоб у разі необхідності їх можна було швидко дістати. Серед документів варто тримати кілька фотографій рідних і близьких, з написаними на звороті адресами та номерами телефонів.

2. Кредитні картки та готівку. Необхідно мати при собі невеликий запас грошей.

3. Дублікати ключів від будинку і машини.
 4. Карту місцевості, а також інформацію про спосіб зв'язку й обумовлене місце зустрічі вашої родини.
 5. Засоби зв'язку та інформації. Невеликий радіоприймач з можливістю прийому в УКХ і FM діапазоні дозволить бути в курсі ситуації. Запасні батарейки до радіоприймача та мобільний телефон з зарядним пристроєм.
 6. Ліхтарик (краще кілька) і запасні батарейки до нього.
 7. Компас, годинник (перевагу віддавайте водонепроникним).
 8. Мультитул – багатофункціональний інструмент, зазвичай у вигляді складних пасатижів з порожнистими ручками, в яких заховані додаткові інструменти (лезо ножа, шило, пила, викрутка, ножиці і т.п.)
 9. Ніж, сокирка.
 10. Сигнальні засоби (свисток і т.д.)
 11. Штук п'ять пакетів для сміття, об'ємом 120 літрів. Може замінити намет або тент, якщо розрізати.
 12. Рулон широкого скотча.
 13. Шнур синтетичний 4-5мм, близько 20 м.
 14. Блокнот і олівець.
 15. Нитки та голки.
 16. Аптечка першої допомоги. Аптечка повинна включати в себе: бинти, лейкопластир, вата, йод, активоване вугілля (інтоксикація), парацетамол (жарознижувальний), пенталгін (знеболююче), супрастин (алергія), імодиум (діарея), фталазол (шлункова інфекція), альбуцид (очні краплі).
 17. Ліки, які ви приймаєте (мінімум на тиждень) з описом способу застосування та дози; рецепти; прізвища та мобільні телефони ваших лікарів (слідкуйте за терміном придатності ліків).
 18. Одяг: комплект нижньої білизни (2 пари) , шкарпетки бавовняні (2 пари) і вовняні, запасні штани, сорочка або кофта, плащ-дошовик, в'язана шапочка, рукавички, шарф (може знадобитися в найнесподіваніших ситуаціях). Зручне, надійне взуття.
 19. Засоби гігієни: зубна щітка та паста, шматок мила, рушник , туалетний папір, кілька упаковок одноразових сухих хусток або серветок, кілька носових хусток, вологі серветки. Жінкам – засоби інтимної гігієни.
 20. Приналежності для дітей (якщо необхідні).
 21. Посуд: казанок, фляга, ложка, кружка (краще металеву 0,5л), розкладний стаканчик.
 22. Сірники (бажано, туристичні), запальничка.
 23. Запас їжі на кілька днів – все, що можна їсти без попередньої обробки і не займає багато місця та довго зберігається. Запас питної води на 1-2 дні, який треба періодично оновлювати (вода не повинна бути застоюною). Висококалорійні солодоці: кілька батончиків «Snickers» або «Шок» (до цих пір використовуються тактичними групами, як джерело живлення і енергії, що володіє малою вагою), жменю льодяників. Набір продуктів: пару банок тушонки, галети, суп-пакети, м'ясні та рибні консерви. Якщо дозволяє місце: крупа перлова, гречана, рис, пшоно, макарони, вермішель, сухі овочеві напівфабрикати і т. п. Горілка, вино, спирт питний. Алкоголь може бути засобом для зняття стресу, дезінфікуючим засобом.
- Цей список доповнюється і коригується за вашими потребами. Приблизний обсяг рюкзака становить близько 30 літрів. Вага рюкзака не повинна перевищувати 50 кг.

ОПОВІЩЕННЯ ПРО ЗАГРОЗУ

Для привернення уваги населення в екстремальних випадках перед передачею інформації включаються сирени, а також інші сигнальні засоби (церковні дзвони, автомобільні сигнали, гучномовці встановлені на спец. автомобілях).

Запам'ятайте! Сирени і переривисті гудки, інші сигнальні засоби означають сигнал цивільного захисту “УВАГА ВСІМ!”. Почувши такий сигнал, негайно увімкніть гучномовець,

радіоприймач або телевізор і слухайте повідомлення управління (відділу, штабу ЦЗ) з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення. Інформація передається протягом 5 хвилин після подачі звукових сигналів (сирени, гудки, дзвони і т.д.). Крім цього, за умови неможливості передачі електро-, радіо та мобільним зв'язком, передається через вістових ланок оповіщення створених при органах місцевого самоврядування. Вислухавши повідомлення управління (відділу, штабу ЦЗ) з питань ЦЗН, кожний повинен діяти без паніки і метушні у відповідності з отриманими вказівками.

ЗРАЗКИ ПОВІДОМЛЕНЬ

Повітряна небезпека

«Увага! Говорить оперативний черговий сектору з питань цивільного захисту. Громадяни! Повітряна тривога! Виключіть світло, газ, воду, погасіть вогонь у печах. Візьміть засоби індивідуального захисту, документи, запас продуктів і води. Попередьте сусідів і по необхідності допоможіть старим і хворим вийти на вулицю. Якнайшвидше дійдіть до захисного укриття або укрийтеся на місцевості. Зберігайте спокій і порядок. Будьте уважні до вказівок управління НС.»

Закінчення повітряної небезпеки

«Увага! Говорить оперативний черговий сектору з питань цивільного захисту. Громадяни! Відбій повітряної тривоги! Усім повернутись до місць роботи або проживання. Надайте при цьому допомогу хворим і старим. Будьте готові до можливого повторного нападу противника. Завжди майте при собі засоби індивідуального захисту. Будьте уважні до вказівок управління НС.»

Загроза хімічного зараження

«Увага! Говорить оперативний черговий сектору з питань цивільного захисту. Громадяни! Виникла безпосередня загроза хімічного зараження. Одягніть протигазу, укрийте малих дітей у захисних дитячих камерах. Для захисту поверхні тіла використовуйте спортивний одяг, комбінезони і чоботи (краще гумові). При собі майте плівкові, полімерні накидки, куртки або плащі. Перевірте герметизацію жилих приміщень, стан вікон та дверей. Загерметизуйте продукти харчування та створіть запас питної води. Попередьте сусідів про отриману інформацію. Допоможіть хворим і старим. Відключіть електронагрівальні прилади. Будьте уважні до вказівок сектору з питань цивільного захисту.»

Загроза радіоактивного зараження

«Увага! Говорить оперативний черговий сектору з питань цивільного захисту. Громадяни! Виникла безпосередня загроза радіоактивного зараження. Приведіть у готовність засоби індивідуального захисту і тримайте їх постійно при собі. По вказівкам органів цивільного захисту населення одягніть їх. Для захисту поверхні тіла від забруднення радіоактивними речовинами використовуйте спортивний одяг, комбінезони і чоботи. При собі майте плівкові (полімерні) накидки, куртки або плащі. Перевірте герметизацію жилих приміщень, стан вікон і дверей. Загерметизуйте продукти харчування і створіть запас питної води. Попередьте сусідів про отриману інформацію. Допоможіть у цьому хворим і людям похилого віку. Відключіть електронагрівальні, газові прилади. У подальшому дійте у відповідності з вказівками управління з питань НС.»

Про повінь (катастрофічне затоплення) у разі руйнування гідротехнічних споруд

«Увага! Говорить оперативний черговий сектору з питань цивільного захисту. Громадяни! У зв'язку з підвищенням рівня води у р. _____ можливе затоплення

(підтоплення) населених пунктів _____ . Населенню, що проживає у цих населених пунктах, зібрати необхідні речі, продукти харчування, воду, відключити газ, електроенергію і вийти у райони _____ . Про отриману інформацію повідомте сусідів, допоможіть літнім та хворим. При раптовому підвищенні рівня води зайняти підвищені місця (верхні поверхи будинків, дахи, горища, дерева) і чекати допомоги. Будьте уважні до вказівок управління НС.»

Поради населенню щодо перебування у найпростіших захисних спорудах (підвали, погреба, овочесховища, тощо)

Населення укривається у захисних спорудах за сигналами цивільного захисту. В разі їх відсутності по потребі. Заходити до укриттів потрібно організовано, швидко і без паніки. Літніх і хворих необхідно влаштувати ближче до вентиляційних труб.

У сховище (укриття) потрібно приходити зі своїми засобами індивідуального захисту органів дихання, продуктами харчування і документами. Не дозволяється приносити з собою речі громіздкі, з сильним запахом, легкозаймисті, приводити тварин. У сховищі забороняється ходити без потреби, шуміти, курити, виходити назовні без дозволу старшого. Всі у сховищі зобов'язані виконувати розпорядження старшого по сховищу, надавати посильну допомогу хворим, інвалідам.

Для укриття населення сховища повинні готуватись завчасно. Створюється запас води, медикаментів, продуктів харчування.

Перевіряється наявність вентиляції

Завчасно повідомляються близькі, рідні, знайомі про можливість перебування в тому чи іншому сховищі (підвал в сусідів, овочесховище школи, тощо).

Інструкція першочергових дій працівників закладу освіти у разі загрози виникнення терористичних або диверсійних актів:

1. Заходи попереджувального характеру:

- здійснити комплексне обстеження стану надійності охорони закладу освіти, посилити пропускний режим по допуску на об'єкт автотранспорту, працівників, здобувачів освіти і відвідувачів, проводити ретельну перевірку ввезеного до коледжу майна і внесеної ручної поклажі. Для цих цілей можна використовувати технічні засоби (металодетектори, газоаналізатори, дзеркала для огляду автомобілів та ін.);

- вжити додаткових заходів щодо інженерно-технічної оснащеності закладу освіти, додатково встановити модернізовані системи сигналізації і відеоспостереження в зонах підвищеного ризику;

- розробити план евакуації здобувачів освіти, відвідувачів, працівників та постраждалих; визначити (уточнити) завдання служб охорони, безпеки закладу освіти при евакуації;

- у випадку загострення криміногенної обстановки в регіоні ввести чергування працівників підрозділів безпеки;

- звільнити від зайвих предметів службові приміщення, сходові клітини, приміщення, де розташоване технічне устаткування;

- довести до всього персоналу номери телефонів, за якими необхідно повідомити правоохоронні та інші органи при виявленні підозрілих предметів або ознак загрози проведення терористичного акту.

2. При виявленні в закладі освіти підозрілого предмета, схожого на вибуховий пристрій, знати:

ознаки, що можуть вказувати на наявність вибухового пристрою:

- виявлення безгоспного предмету у будь-якому вигляді (сумка, згорток, пакет або предмет, схожий на гранату, міну, снаряд і т.п.) у місцях можливої присутності великої

кількості людей, поблизу пожежо- і вибухонебезпечних місць, розташування різного роду комунікацій;

- наявність на виявленому предметі проводів, мотузок, ізоляційної стрічки, скотчу;

- підозрілі звуки, щиглики, цокання часів, що видаються предметом;
- від предмета виходить характерний запах мигдалю або інший незвичайний запах, на зовнішній оболонці присутні масляні плями.

чинники, що служать приводом для побоювання:

- перебування підозрілих осіб до виявлення цього предмета,
- наявність погроз, висловлених особисто, по телефону або в поштових відправленнях.

Дії працівників коледжу при виявленні предмету, схожого на вибуховий пристрій:

- суворо забороняється самостійно здійснювати з виявленим підозрілим предметом будь-які дії, а саме: не наближатися, не торкати, не розкривати, не переміщати знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском і ґрунтом, не користуватися радіо- і електроапаратурою, переговорними пристроями (в тому числі мобільними телефонами);

- негайно повідомте про виявлений підозрілий предмет (вказавши точне місце його перебування, час виявлення та зовнішній вигляд) своєму керівництву або черговій службі (службам безпеки, охорони) об'єкту, а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто правоохоронному органу УМВСУ – тел. 102, УСБУ – тел. 37-92-44 чи підрозділу Управління ДСНС за телефоном 101. Надалі дійте за їхніми вказівками.

Дії адміністрації коледжу, які отримали інформацію про виявлений предмет з ознаками вибухового пристрою:

- дайте вказівку не наближатися, не торкати, не розкривати, не переміщати знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском і ґрунтом, не користуватися радіо- й електроапаратурою, переговорними пристроями, у тому числі мобільними телефонами;

- зафіксуйте точне місце перебування та час виявлення підозрілого предмета, а також установчі дані осіб, що знайшли предмет; забезпечте їхню присутність до моменту прибуття представників правоохоронних органів;

- терміново повідомте про подію своєму керівництву (черговій службі, службам безпеки, охорони об'єкту) і через нього або особисто місцевому правоохоронному органу УМВСУ – тел. 102, УСБУ – тел. 37-92-44 чи підрозділу Управління ДСНС за телефоном 101;

- при наявності підстав (існуванні реальної загрози життю та здоров'ю людей внаслідок очікуваного вибуху) організуйте евакуацію персоналу, використовуючи маршрути, віддалені від місця перебування підозрілого предмета;

- дайте вказівку оточити місце розташування предмета, знаходитися на безпечній відстані від нього або в місцях, що забезпечують захист (кут будівлі, колонна, товсте дерево, автомобіль та ін.) і вести спостереження;

- при необхідності організуйте відключення побутових і виробничих комунікацій газу, води й електрики;

- надайте можливість прибулим правоохоронцям опитати заявника та інших осіб, які володіють інформацією про подію, що сталася;

- далі дійте за вказівками представників правоохоронних органів.

3. При надходженні погрози по телефону:

Телефон є засобом зв'язку, який найчастіше використовують як злочинці (для передачі повідомлень про закладені бомби, захоплення людей і пред'явлення політичних або інших вимог), так і "телефонні хулігани", які висловлюють мнимі погрози. Приймаючи анонімне телефонне повідомлення про можливе здійснення актів тероризму необхідно пам'ятати, що вони несуть важливу криміналістичну інформацію, тому в розмові з анонімом необхідно запам'ятати і зафіксувати на паперові якнайбільше даних.

Дії особи, що отримує телефонне повідомлення :

- зафіксуйте дату, час і тривалість анонімного повідомлення, місце установки та номер телефону, на який воно надійшло, приналежність конкретному підрозділу і працівнику;

- під час розмови прийміть міри до запису фонограми анонімного повідомлення, визначення номера телефону анонімного абонента шляхом використання технічних можливостей даного телефонного апарата. При відсутності таких можливостей через співробітників, що знаходяться поруч, спробуйте повідомити про анонімне повідомлення чергового адміністратора коледжу, правоохоронні органи за телефонами УМВСУ – тел. 102, УСБУ — тел. 37-92-44;

- при отриманні анонімного повідомлення спробуйте “зав’язати розмову” з анонімом і з’ясувати конкретну інформацію про його особу, професію, місце перебування і, якщо можливо, схилити до добровільного відмовлення від задуманої акції. У будь-якому випадку постарайтесь під час розмови отримати відповіді на наступні запитання:

- куди, кому, за яким телефоном дзвонить ця особа?

- які конкретно (дослівно) вимоги вона висуває?

- висуває вимоги особисто, виступає в ролі посередника або представляє якусь групу осіб?

- на яких умовах згодна відмовитись від задуманого?

- як і коли з нею можна зв’язатися?

- кому Ви можете або повинні повідомити про цей дзвінок? (При цьому намагайтесь добитись від особи, що телефонує, максимального можливого проміжку часу для прийняття Вами та Вашим керівництвом рішень або здійснення якихось контрзаходів);

- по закінченню розмови з анонімом негайно повідомте про її зміст своєму керівництву, а у разі неможливості встановлення зв’язку з ними особисто органам внутрішніх справ (тел.102) чи СБ України (тел. 37-92-44);

- по пам’яті складіть докладний опис висловлених погроз або повідомлень про передбачувані акти тероризму, а також висунутих ультиматумів та інших вимог;

- усі дані про зміст погроз або вимог, викладених анонімним абонентом, характеристику його голосу, мови, манери викладу погроз і вимог повідомте своєму керівництву чи представникам правоохоронних органів;

- для уникнення поширення чуток і паніки обговорювати отриману від аноніма інформацію з іншими працівниками не рекомендується;

Дії посадових осіб закладу освіти, яким повідомили про надходження телефонного дзвінка з інформацією терористичного спрямування:

- забезпечте негайне доведення одержаної по телефону інформації до відома свого керівництва і через нього або особисто до органів внутрішніх справ (тел.: 102), СБ України (тел. 37-92-44) чи до інших органів державної виконавчої влади;

- у разі потреби організуйте евакуацію людей, що потрапляють в зону вірогідного ураження, згідно плану евакуації;

- забезпечте безперешкодну роботу на місці події оперативно-слідчих груп та спеціальних підрозділів правоохоронних органів.

4. При надходженні погрози в письмовій формі:

Погрози в письмовій формі можуть надійти в навчальний заклад як по поштовому каналу, так і в результаті виявлення різного роду анонімних матеріалів (записки, надписи, інформація, що записана на диску тощо).

Дії працівників та посадових осіб при отриманні анонімного матеріалу, що містить погрози терористичного характеру:

- поводьтесь з матеріалом максимально обережно, уберіть його в чистий, що щільно закривається, поліетиленовий пакет або файл (край яких доцільно скріпити степлером) та помістіть в окрему жорстку папку;

- постарайтеся не залишати на документі відбитків своїх пальців. Користуйтеся пінцетом або беріть документ торкаючись лише його кромки;
- якщо документ надійшов у конверті, його відкриття здійснюється лише з правої чи лівої сторони обережним відрізанням кромки ножицями;
- зберігайте все: сам документ з текстом, будь-які вкладення, конверт та упаковку, нічого не викидайте;
- не збільшуйте коло осіб, ознайомлених зі змістом документу;
- упаковані вказаним способом анонімні документи направте до правоохоронних органів з супровідним листом, в якому мають бути зазначені конкретні ознаки анонімних матеріалів (вид, кількість, у який спосіб і на чому виготовлені, з яких слів починається і якими закінчується текст, наявність підпису та т.ін.), а також обставини, пов'язані з їх розповсюдженням, виявленням або отриманням;
- анонімні документи не повинні зшиватися, склеюватися, на них не дозволяється робити підписи, підкреслювати чи обводити окремі місця в тексті, писати резолюції та вказівки, також забороняється їх м'яти та згинати.

При виконанні резолюцій та інших написів на супровідних документах не повинно залишатися слідів тиску на анонімних матеріалах.

Реєстраційний штамп проставляється лише на супровідних листах організації і заявах громадян, що передали анонімні документи до інстанцій.

5. Вибух на території об'єкта:

У випадку вибуху необхідно негайно організувати і забезпечити виконання наступних основних заходів:

- за списком екстреного оповіщення викликати на об'єкт пожежних, швидку допомогу, рятувальників, комунальні служби (газ, електрика, тепло);
- за списком екстреного оповіщення повідомити про подію керівництво (адміністрацію) підприємства та правоохоронні органи;
- організувати евакуацію персоналу з вогнища вибуху, зруйнованих або ушкоджених вибухом приміщень;
- до прибуття служби швидкої допомоги надати постраждалим первинну медичну допомогу;
- відключити подачу електроенергії, газу, води, тепла в ушкоджені вибухом приміщення;
- оточити місце вибуху силами служб охорони, безпеки і забезпечити його ізоляцію до прибуття компетентних органів;
- наявними силами організуйте огляд прилеглої території з метою виявлення інших закладених вибухових пристроїв;
- при виникненні пожежі вжити заходів щодо його гасіння власними силами і наявними протипожежними засобами.

6. Захоплення заручників:

Дії працівників коледжу при виявленні ознак захоплення заручників:

- негайно повідомте про надзвичайну подію своєму керівництву, а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто органам внутрішніх справ (тел.: 102) чи СБ України (тел.: 37-92-44). При цьому вкажіть точне місце та можливо відомі обставини захоплення: кількість заручників, їх місце перебування і стан, наявність потерпілих, кількість терористів, їх озброєння, вимоги, установчі дані тощо. У подальшому дійте за їх вказівками, будьте готові надати всю відому Вам інформацію правоохоронцям.

Дії адміністрації коледжу, які отримали інформацію про захоплення заручників:

- терміново повідомте про подію своєму керівництву або особисто органам внутрішніх справ (тел.:102), СБ України (тел.: 37-92-44) чи іншим органам державної виконавчої влади. При цьому вкажіть точне місце та можливо відомі обставини захоплення: кількість заручників,

їх місце перебування і стан, наявність потерпілих, кількість терористів, їх озброєння, вимоги, установчі дані, обстановка, що складається на об'єкті, вжиті заходи реагування тощо;

- забороняється вступати в переговори з терористами за власною ініціативою;
- по можливості організуйте блокування місця події, використовуючи технічні засоби охорони;
- при необхідності виконуйте вимоги терористів, якщо це не пов'язано з заподіянням шкоди життю і здоров'ю людей, не ризикуйте власним життям;
- у разі вимушеного вступу до переговорів забороняється ініціативно пропонувати терористам будь-які послуги;
- не провокуйте дії, що можуть потягнути за собою застосування терористами зброї;
- по можливості забезпечте приховану евакуацію персоналу та інших осіб, що знаходяться поза місцем захоплення заручників;
- при необхідності організуйте надання первинної медичної допомоги потерпілим, що перебувають поза межами уразливої зони;
- припиніть доступ на об'єкт людей і проїзд автотранспорту;
- вживіть заходів до безперешкодного проходу та проїзду на об'єкт співробітників правоохоронних органів;
- організуйте терміновий збір працівників режимних, охоронних й аварійно-рятувальних служб об'єкту;
- після прибуття спецпідрозділів правоохоронних органів надайте їм максимальне сприяння в організації антитерористичних заходів, в тому числі: необхідну інформацію щодо обставин захоплення, а також схеми об'єкта, поповерхові плани, схеми розташування систем відеоспостереження, вентиляції, електропостачання та ін.;
- надалі дійте відповідно до розпоряджень представника оперативного штабу антитерористичної операції.

7. Одержання сигналу про евакуацію:

Якщо ви знаходитесь на своєму робочому місці, послідовно виконайте наступні дії:

- без поспіху, істерик і паніки зберіть службові документи в сейф або в шухляди столу, що закриваються на ключ;
- візьміть з собою особисті речі, документи, гроші, цінності;
- закрийте вікна, вимкніть оргтехніку, електроприлади, освітлення;
- візьміть з собою та при необхідності використовуйте індивідуальні засоби захисту (протигаз, респіратор);
- закрийте двері на ключ, ключ залишіть у замку;
- залишіть приміщення, рухайтесь маршрутами, які позначені в схемах евакуації;
- повертайтеся у залишене приміщення тільки після дозволу відповідальних осіб.

Розроблено:

Провідний фахівець
(інженер з охорони праці)

Валентин ГОРБУЛЬКО